

วิเคราะห์แนวคิดทางการศึกษาของพระเทพเวที (ประยูรย์ ปยุตโต)

นางสาวพูนสุข สอนองลักษณ์

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาสารัตถศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-721-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

.016207

i1785 668A

AN ANALYSIS OF THE EDUCATIONAL THOUGHT OF
PHRA DEBVEDI (PRAYUDH PAYUTTO)

MISS POONSUK SANONGLAK

A Thesis submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for The Degree of Master of Education
Department of Foundations of Education
Graduate School
Chulalongkorn University
1990
ISBN 974-577-721-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ วิเคราะห์แนวคิดทางการศึกษาของพระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต)
โดย นางสาวพูนสุข สนองลักษณ์
ภาควิชา สารัตถศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วารินทร์ มาศกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตนา ตุงคสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. พงษ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

หนังสือ สอนงลักษณะ : วิเคราะห์แนวคิดทางการศึกษาของพระเทพเวที (ประยูร
ปยุตโต) [AN ANALYSIS OF THE EDUCATIONAL THOUGHT OF PHRA DEBVEDI
(PRAYUDH PAYUTTO)] อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน, 195 หน้า.
ISBN 974-577-721-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทางการศึกษาของพระเทพเวที (ประยูร
ปยุตโต) โดยใช้การวิเคราะห์จากเอกสารงานของพระเทพเวทีและการสัมภาษณ์พระเทพเวที

ผลการวิจัยพบว่าลักษณะของการศึกษาที่ควรจะเป็นตามแนวคิดของพระเทพเวที เน้นการนำหลัก
พุทธปรัชญามาประยุกต์ใช้กับการศึกษา การศึกษาตามแนวคิดนี้ก็คือ กระบวนการสร้างปัญญาเพื่อประโยชน์ใน
การดำเนินชีวิตทั้งในส่วนบุคคลและสังคม และนำไปสู่ความเป็นอิสระแก้ปัญหาได้ ทำให้เกิดความสุข หรือ
ความหลุดพ้นจากความทุกข์ (วิมุตติ) ผู้สอนและผู้เรียนตามแนวคิดนี้มีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้านคือ ทางกาย
ทางสังคม ทางจิตใจ และทางปัญญา ผู้สอนต้องสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดปัญญา ความคิดที่ถูกต้อง กระบวน
การเรียนการสอนที่จัดขึ้นต้องเป็นไปเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ที่บริสุทธิ์ ปราศจากอวิชชา และตัณหา เป็น
การสร้างปัญญา จันตะ และกรุณา เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาได้คือ ความพ้นทุกข์ หลักสูตรตามแนวคิดนี้ได้แก่
การใช้หลักบูรณาการคู่กับพัฒนาการในทุกกระบวนการขั้นตอนของการจัดการศึกษา

ภาควิชา ..... สาขารัฐศึกษา
สาขาวิชา ..... ศึกษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

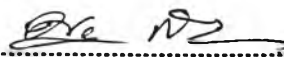
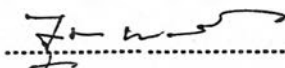

POONSUK SANONGLAK : AN ANALYSIS OF THE EDUCATIONAL THOUGHT OF PHRA DEBVEDI (PRAYUDH PAYUTTO). THESIS ADVISOR : CHUMPOL POOLPATARACHEWIN, Ph.D. 195 PP.

The purposes of this study were to investigate and analyze the educational thought of Phra Debvedi (Prayudh Payutto) by analyzing his works and interview.

This study found that Phra Debvedi's educational thought is emphasized on the application of Buddhist Philosophy. The meaning of education according to his thought is the process to create Panna (wisdom and insight) for the benefit of persons and society. It helps persons solve all problems and makes them happy or arrive at a complete extinction of suffering or get freedom (deliverance). The teachers and students will be developed perfectly in 4 aspects: physical development, moral development, emotional development, and intellectual development. The teachers must be able to teach their students so that they have Panna. The teaching methods have to be held for getting real contact (touch or mental impression) without ignorance and craving and having Panna, Chanda (will) and Karuna (compassion). The curriculum according to his thought is the combination of integration and development for all systems and all steps of the organization of education.

ภาควิชา ..... สำนักรังษิณศึกษา .....
สาขาวิชา ..... พื้นฐานการศึกษ .....
ปีการศึกษา ..... 2532 .....

ลายมือชื่อนิสิต ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

ณ.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งให้คำแนะนํา และข้อคิดเห็นมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบม้นสการพระคุณเจ้าพระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) ที่ได้กรุณาตรวจงานวิจัยนี้ และให้คำแนะนําอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณอย่างยิ่ง

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย เสมอมา

พูนสุข สอนองลักษณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
2 ชีวิตประวัติและมูลเหตุแห่งพระเทพเวที.....	12
3 สภาพการณ์และเหตุการณ์ที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดทางการศึกษาของพระเทพเวที..	22
4 ทัศนะของพระเทพเวทีที่มีต่อสภาพชีวิตและสังคม.....	30
5 แนวคิดทางพุทธปรัชญาในทัศนะพระเทพเวทีอันเป็นพื้นฐานแนวคิดทางการศึกษา	52
6 วิเคราะห์แนวคิดทางการศึกษาของพระเทพเวที.....	83
7 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	161
บรรณานุกรม.....	173
ภาคผนวก.....	180
ประวัติผู้เขียน.....	188